

Forfatter: Heiberg, P. A.

Titel: Udrag fra Rigsdalers-Sedlens Hændelser

Citation: Heiberg, P. A.: "Peter Andreas Heibergs Udvalgte Skrifter", i Heiberg, P. A.: *Peter Andreas Heibergs Udvalgte Skrifter*, udg. af Otto Borchsenius ; Fr. Winkel Horn , 1884, s. 211. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-heibergpa01val-shoot-idm140167180871856/facsimile.pdf> (tilgået 12. maj 2024)

Anvendt udgave: Peter Andreas Heibergs Udvalgte Skrifter

give Undervisning i det hele Omfang af Stats-Videnskaberne, og næste Uge forklarer han Mathematik og Mechanik i sin

sele vide; og lige Menneſker, der ere dristige nok og blot ved Hjælp af Gylteri og en ſteben Tunge ſælfelſige nok til at frigt ſig til Embeder og Værespoſter i et fremmed Land og gjøre Minner til at ville underviſe alle dets Indbyggere i Ting, hvori de ſelv ikke engang kjende de ſteffe Grunde, ret ſom om Danmark var nedſunken i det dybeſte Barbari, eller ſom det ægyptiſke Noct, hvortil den udenavente Autor af Anmerkungen veranlaſt durch Volger Danſke und Volger Tyſke ſynes at paſſaa, blot ved dem var forbedret, da dog Storm for længe ſiden meget rigtigt har lagt:

D Pandsmand: Je dig om; højt brænder her det Vds, ſom du paa Kjærne Steder ſøger; ſjolt nok Udlanding allerede er, ſe til, du hans Foragt for Norden ej forger.

Det er ellers et Svørgemaal, ſom vilde blive for vidtſigtigt at oſhanle i en Note, om Danmark virkelig trænger til at taane Vds fra andre Nationer. Saa meget man jeg ſeneste anmærke, at naar beste vdi enkelte ſjelvne Tilfælde bør ſe ved at hente fremmede ind i Landet, da man det være lige fremmede, der virkelig have været et Vds i deres eget Kjøbeland; men det er en Skam, at man tør betale den danſke Nation at tro, at en Vras fra Tyſkland ſan være et Vds i Danmark. En ſand ſtor Mand er heller ikke ſaa let at ſaa til at forlade det Land, hvori han nyder fortjents Være. Kongen af Preuden kunde ikke ſormaa vores Gulljen til at forlade Danmark; ei Or og Mr. kunde han have ſaet nok. Den ſande Sietuus mac dragas med al mulig Stykke; Huſterne og Bauhejerne løbe af ſig ſelv i Kloſtrois og tilbyde dets Tjeneste. Mon en ſeque vil forlade Göttingen for at gaa til Danmark? Kæpbe Vei! for hver Gyvne, nogen ved Kuitton vantager ſig at bringe ind i Landet. Lader jeg mig ved Kicitation tilſeaa Erverancen af et Duſin Eggerſer og Gramere. Endnu vilde

Anmerkungen veranlaſt durch Volger Danſke a. f. v. af Hen Friederit: Vena, et af de mange Skrifter i Fejden i Auleitung af Baggelens Cvera „Volger Danſke“ („Volgerfejder“). — Heinrich Calliſen (1740—1799), berømt Pæge, ſaa 1773 af Profeſor i Kirurgi ved Kjøbenhavnſke Univerſitet — Chriſtian Gottlob Dyne (1729—1812), en af Tyſklands berømtſte Hæſſiſke Fiſologer, fra 1763 til ſin Død Profeſor i Göttingen — Eggerſer og Gramere, ſe Noterne S. 109 og 174.

Stole; hvorved det vil gaa ham, lige ſom det gif hin Prins, der i Dag kommanderer en Flaade, og i Morgen en Landarmé: han vil udføre begge Dele ſigelig ſlet. Intet er mere ſtabeligt for en ung Forfatter end en ſtærk Tillid til ſine Talenterſ uindſkrænkede Omfang, thi, ſom Holberg ſiger: Man bliver aldrig ſtærk i nogen Ting, naar man vil være ſtærk i alt; og man har fuldkommen Grund til, lige ſaa vel her paa Jorden ſom i Botu, at anſe Potghifteri ſom Veris paa et ſtygtigt og uſtabigt Hoved. Og aldrig ſan man nok indprente vores Lids Skribentere Rigtigheden af de to guldrue Regler: Noſce te ipſum, og Ne Sutor ultra crepidas!

Jagtluger en Forfatter diſſe Regler; tager han ſig i Agt for at dove ſig uden for de Straaker, ſom ere ſatte for hans Gyvne; beſidder han joſt de almindelige Kundſkaber, ſom enhver Skribent maas beſidde, og betrukt de forbeles, ſom udfordres i det Sag, hvori han indtræder: bekræfter han ſig alt mere

man tillade mig at tilføje en Anmærkning, der vel ved ſteffe Prøfſe ſan ſynes at være noget beſtændelig, men dog ikke des mindre ikke er ſaa aldeles vrilgig. Man holder det for en afgjort Sag, at alle moraliſke Forbrudeller ſare en Slags moraliſk Straf med ſig. Men det ikke ſkulde forholde ſig ligeledes med de politiſke, eller Statens Forbrudeller? Danmark har i utallige Aar gjort ſig ſtebtig i den Forbrudelle, at udelulle ſine Vdsore Nordmandene næſten fra alle betndelige Embeder. Straffen følger i Vælene; og nu mac Danmark kaalmodig ſe ſine egne Vds udfidelatte for Udlandingen, og ſlar for Luſterne; og naar Holberg i ſit Brev til Hermann kunde ſige om det ſuffelige Danmark: Balatrones, mimi, hiſtriones, circumforansi, ſi qui sint, omnes ſere advenae sunt et temporarii civis, ſaa ere vi nu nodte til at gjøre denne lille Forandring, omnes equidem advenae sunt, sed statim civitate donantur.

Balatrones, mimi, hiſtriones o. f. v. Sejadjer, Komedienter, Gjøglere, Marktrigere ere næſten alle jammen fremmede og opholde ſig kun for en Tid her i Landet. — omnes equidem o. f. v., ere gaaſte eik alle jammen fremmede, men ſaa ſtar Bergetret — Noſce te ipſum, kjend dig ſelv — Ne Sutor ultra crepidas, Stomager, bliv ved din Vei